

IAEVG Eetikakoodeks

Heaks kiidetud IAEVG Üldassambleel, Stockholmis, Rootsis, 8.augustil 1995

Preambula

Rahvusvaheline Haridus- ja Kutsealase Nõustamise Assotsiatsioon (IAEVG) tunnustab globaalseid kõrgekvaliteedilisi haridus- ja kutsealase nõustamise protsesse, mida pakuvad pädevad ja tunnustatud professionaalid ja mille eesmärgiks on hõlbustada igas vanuses inimeste valikuid kutsevalikul, tööturule sisenemisel ning tööturul ja töökohal tekkivate muutustega toimetulekul.

RHKNA missioon, eraldiseisev dokument, millega seonduvad siinkohal tsiteeritud eetilised standardid, kirjeldab detailselt, milline on Assotsiatsiooni vastutus haridus- ja kutsealase nõustamise spetsialistide kvaliteeditaseme, nende koolitamise ja kvalifikatsiooni osas; erineva vanusega inimestele suunatud haridus- ja kutsealase nõustamise meetodite ja materjalide väljatöötamise ja rakendamise osas; uurimis- ja arendustöö osas; ning kliendi haridus- ja kutsealase nõustamise vajadustest teavitamisel valitsusasutustele ja institutsioonidele.

RHKNA liikmete pühendumus oma erialase organisatsiooni missioonile, mis käsitleb inimeste hariduslike ja kutsealaste valikutega seotud kvaliteetsete teenuste pakkumist, uurimisi ja teenuste propageerimist nõuab avaliku eetikakoodeksi järgimist. Eetikakoodeks toetab praktikute tegevust, pakub kriteeriume enda ja teiste praktikute tegevuse kvaliteedi hindamiseks ning informeerib avalikkust erialase praktika ja tegevuse eeldatavatest standarditest. Eetilised standardid on kooskõlas valdkonna nende erialade eetikareeglitega, mis samuti toetavad inimeste tööks ettevalmistamist, koolitust ja haridust. Niisiis, RHKNA ning teiste haridus-, teadus- ja erialaste organisatsioonide eetikakoodeksid pööravad oma tähelepanu sihtrühma väärtuste, väärikuse, potentsiaali ja unikaalsuse esiletoomisele.

Alljärgnev eetikakoodeks määrab kindlaks miinimumnõuded eetilisele käitumisele. Koodeksis ei ole võimalik ette näha kõiki võimalikke eetilisi konflikte, mida RHKNA liikmed kogevad ning mis tulenevad rahvuslikest või kultuurilistest eripäradest. Seetõttu toetab allpool esitatud eetikakoodeks arenguid RHKNA liikmete eetilises käitumises ning annab suunised kohalike ja piirkondlike eetiliste standardite väljatöötamiseks.

Eetikakoodeks

Eetilised kohustused klientide ees

1. RHKNA liikmed tunnustavad oma esmast kohustust austada iga inimese väärikust, kellele haridus- ja kutsealast nõustamist pakutakse. See

kohustus sisaldab üksikisiku iseseisvalt tehtud otsuste aktsepteerimist, tehtud otsuste eest vastutamist, enesesuunamist, enesarengut ja konfidentsiaalsuse nõuete järgimist. See tähendab ka kohustust olla kursis kehtivate seaduste ja poliitikatega, mis puudutavad kliendi õigusi.

2. RHKNA liikmed tunnustavad kohustust pakkuda võrdseid võimalusi haridus- ja kutsealases nõustamises kõigile inimestele vaatamata nende sotsiaalsele staatusele, hariduslikule taustale, soole, rassile, etnilisele päritolule, usutunnistusele, seksuaalsele orientatsioonile või puudele ja väldivad igasugust sellega seotud diskrimineerimist.
3. RHKNA liikmed suhtuvad tähelepanelikult kliendi kõikidesse vajadustesse (hariduslikud, kutsealased, isiklikud ja sotsiaalsed), mis on seotud hariduse, koolituse, ametialase ja karjääri planeerimisega. Kui liikmete endi pädevus ei vasta kliendi vajadustele, tuleb pöörduda vastavate ekspertide poole.
4. RHKNA liikmed informeerivad oma kliente, suuliselt või kirjalikult, pakutava haridus- ja kutsealase nõustamise eesmärkidest, ülesannetest, kasutatavatest tehnikatest, poliitikatest ja eetilistest standarditest, tingimustest, millal konsulteeritakse teiste spetsialistidega ning juriidilistest või poliitilistest piirangutest, mis on seotud pakutavate teenustega. Igasugused teiste poolt seatud piirangud konfidentsiaalsusele arutatakse kliendiga eelnevalt enne otsuste tegemist läbi. Konfidentsiaalse informatsiooni avaldamine vajab kliendi nõusolekut.
5. RHKNA liikmed toetavad klientide iseseisvat tegevust ja seetõttu hoiduvad teadlikult kliendile valikute, väärtuste, elustiilide, plaanide või uskumuste (nt. vaated majanduselule) dikteerimisest, mis küll peegeldavad nõustaja või teiste inimeste sisukohti, kuid mitte kliendi orientatsiooni või perspektiivi. Siiski, olukordades, kus klient järgib anti-sotsiaalseid väärtusi, mis ohustavad teda ennast või teisi, võib olla nõustajal vajalik väljendada oma professionaalseid väärtusi ja sotsiaalseid töökspeidamisi.
6. RHKNA liikmed selgitavad testide sisu, eesmärke ja tulemusi kliendile mõistetavas keeles. Nad kasutavad vajalikke standardeid hindamistehnikate valikuks, läbiviimiseks ja tõlgendamiseks. Nad tunnustavad, et uued tehnikad, nt arvutipõhine testimine või karjäärinõustamise programmid, vajavad süstemaatilist koolitust ja erialase kirjandusega tutvumist, mis käsitlevad testide läbiviimist, punktiarvestust ja tõlgendamist.
7. RHKNA liikmed rõhutavad kliendile uute tehnikate ja arvuti kasutamise eeliseid, kui uurimused ja hinnangud seda kinnitavad. Nõustaja kindlustab, et arvuti või teiste tehnikate kasutamine vastab kliendi individuaalsetele vajadustele, et klient mõistab, kuidas tehnikat või protsessi kasutatakse

ning, et tagatakse järelnõustamine. RHKNA liikmed kindlustavad ka, et alaesindatud rühmade liikmetele on kättesaadav parim võimalik arvutitehnoloogia ning, et neile pakutakse mittediskrimineerivat, päevakohast ja korrektset informatsiooni igasuguse kasutatava tehnika kohta.

8. RHKNA liikmed, esindades oma erialast pädevust, koolitust ja kogemusi konsultatsiooni vajavate klientide ja organisatsioonide ees, annavad informatsiooni, mis on selge, korrektne ja vajalik, ning mis ei sisalda eksitavat või valeinformatsiooni.
9. RHKNA liikmed väldivad huvide konflikti, mis on vastuolus klientide huvidega, kui liikmed on üheaegselt seotud kliendi karjäärinõustamisega, esindavad tasulist töövahendust või vahendavad koolitusi. Juhul, kui huvide konflikt võib tekkida, tuleb klienti sellest teavitada.
10. RHKNA liikmed, juhul kui nad ei suuda kindlustada professionaalset abi või selle jätkumist, suunavad kliendi vajadusel teiste spetsialistide juurde.

Suhtumine kolleegidesse ja erialastesse kaastöötajatesse

1. RHKNA liikmed panustavad koostöösuhete arendamisse ja säilitamisse oma kolleegidega ja kaastöötajatega, et kindlustada optimaalset haridus- ja kutsealast nõustamist.
2. RHKNA liikmed vastutavad oma kolleegide ja kaastöötajate informeerimise eest haridus- ja kutsealase nõustamise sellistest aspektidest nagu konfidentsiaalsus ja privaatsus.
3. RHKNA liikmed pakuvad kolleegidele ja kaastöötajatele hindamisprotsessi jaoks või muudel eesmärkidel korrektset, objektiivset, ülevaatlikku ja vajalikku informatsiooni haridus- ja kutsealase nõustamise vajadustest ja tulemustest.
4. RHKNA liikmed teevad koostööd oma erialaste kaastöötajatega eetikakoodeksi rakendamisel igapäevases tööprotsessis. Kui otsese informatsiooni põhjal tekib kahtlus kaastöötajate eetilises käitumises, kas RHKNA liikmete või teiste puhul, peab RHKNA liige arutama neid küsimusi oma kaastöötajaga või kasutama olemasolevaid institutsionaalseid kanaleid, et olukorda parandada.
5. Olukordades, kus tekib konflikt erialaste eetiliste standardite ja tööandja juhtnõõride või ükskõiksuse vahel, otsib RHKNA liige võimalust konsulteerida otse vastutavate isikutega selliste konfliktide mõju ja viiside üle sellise olukorra kõrvaldamiseks.

Suhtumine valitsus- ja teistesse kohalikesse asutustesse

1. Vajadusel propageerivad ja toetavad RHKNA liikmed koostöös poliitikute, seadusandjate või administratiivtöötajatega selliste haridus- ja kutsealase nõustamise teenuste arendamist, mis on eetilised ja asjakohased klientide vajadusi arvestades.
2. RHKNA liikmed on teadlikud ja informeerivad administratiivtöötajaid, seadusandjaid ja teisi isikuid haridus- ja kutsealase nõustamise spetsialistide kvalifikatsiooninõuetest ja koolitusvajadustest.
3. RHKNA liikmed teevad aktiivset koostööd ametitega, organisatsioonidega ja üksikisikutega teistes institutsioonides ning piirkonnas, et rahuldada kliendi vajadusi ja pakkuda vajalikku teenust.

Kohustused seoses uurimistööga ja teiste seotud protsessidega

1. RHKNA liikmed, kellel on vastav koolitus ja oskused, tunnustavad oma kohustust viia läbi uurimusi ja teavitada tulemustest kasutades meetodeid, mis järgivad eetilisi standardeid ja hariduslikele või psühholoogilistele teadustöödele esitatavaid nõudeid. Kui kliendi andmeid kasutatakse statistilistel, hinnangulistel, uurimuslikel või programmi planeerimise eesmärkidel, kindlustab RHKNA liige kliendi konfidentsiaalsuse.
2. RHKNA liikmed tunnustavad oma kohustust arendada haridus- ja kutsealast nõustamist, jagades oma oskusi, teadmisi ja kogemusi kolleegidega ja erialaühingutega, nt. RHKNA-ga.

Tegevspetsialisti kohustused

1. RHKNA liikmed läbivad esmakoolituse ja osalevad pidevõppes neis oskuste ja teadmiste valdkondades, mis on vajalikud kvalifitseeritud ja pädevale haridus- ja kutsealase nõustamise tegevspetsialistile.
2. RHKNA liikmed töötavad oma koolituse ja kogemuste raames ning suunavad need kliendid, keda nad ise ei ole pädevad aitama, teiste spetsialistide juurde. Iga RHKNA liige aktsepteerib oma erialasest tegevusest tulenevaid tagajärgi ja järgib teadlikult eetikakoodeksit.
3. RHKNA liikmete tegevus peegeldab jätkuvalt nii eetilises käitumises sisalduvaid humanistlikke põhimõtteid kui muutuvaid sotsiaalseid ja poliitilisi küsimusi, millel on eetilisi mõjutusi spetsialisti tööle. Need sisaldavad selliseid küsimusi nagu nt. Kes on minu kliendid (üliõpilased, töölised, tööandjad, ühiskond tervikuna) ja millised eetilised küsimused on olulised neis suhetes? Kuidas erinevad sekkumised (individuaalne nõustamine, rühmatöö, arvutipõhised programmid, konsultatsioonid juhtkonnaga töötajate nimel) erinevad eetilisest aspektist? Kuidas peaksid haridus- ja

kutsealase nõustamise teenused eetilise aspektist arvestama klientide töö ja töökohaga seotud globaalseid majanduslikke ja keskkonnaküsimusi?

4. RHKNA liikmed vastutavad oma jätkuva erialase pädevuse ja perioodilise koolituse eest, et tagada pädev teenindus erineva kultuuritaustaga klientidele, uute teooriate ja sekkumisvõtete tõhus kasutamine, arvuti kasutamine ja hindamisprotsessid. RHKNA liikmete eesmärgiks on olla kursis uuenduste ja arengutega haridus- ja kutsealases nõustamises ning nad tunnustavad pideva enesetäiendamise vajadust.
5. RHKNA liikmed otsivad võimalusi ja osalevad regulaarsetes supervisioonides, mis annavad uusi teadmisi ja oskusi erialaste kohustuste elluviimiseks ning mis järgivad pidevõppe põhimõtet.
6. RHKNA liikmed on teadlikud oma väärtustest ja suhtumistest, selleks et säilitada diskreetsus ja objektiivsus kliendi abistamisel. Eriti väldivad nad igasugust rassilist, soolist ja vanuselist diskrimineerimist.
7. Juhul kui eetilised küsimused on ebaselged või mitmeti mõistetavad, konsulteerivad RHKNA liikmed konfidentsiaalsuse põhimõtet järgides erialaorganisatsioonidega või kolleegidega, et töötada välja strateegiad kõrvaldamaks probleemi tekitanud tingimused. Juhul, kui see ei õnnestu, peavad spetsialistid võtma otse kontakti RHKNA peasekretäriaga, et lahendada, saada nõu probleemse eetilise aspekti kohta või registreerida see.